

Predmet C-53/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

3. veljače 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

19. prosinca 2019.

Žalitelj:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Druga stranka u žalbenom postupku:

Spreewaldverein e.V.

Predmet glavnog postupka

Oznaka zemljopisnog podrijetla „Spreewälder Gurken”, zahtjev za izmjenu specifikacije

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, osobito pojma „legitimni interes” u smislu članka 49. stavaka 3. i 4. Uredbe (EU) br. 1151/2012; članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Može li u postupku zahtjeva za izmjenu specifikacije, kada nije riječ o manjoj izmjeni, svaki aktualni ili potencijalni gospodarski utjecaj na privatnu ili pravnu osobu koji ne prelazi okvire vjerojatnog biti dovoljan da bi se obrazložio legitimni interes u smislu članka 53. stavka 2. prvog podstavka u vezi s člankom 49. stavkom 3. prvim podstavkom i člankom 49. stavkom 4. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012 Europskog

parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode, koji je potreban za ulaganje prigovora protiv zahtjeva ili žalbe na pozitivnu odluku o zahtjevu?

2. U slučaju negativnog odgovora na prvo pitanje:

Imaju li u postupku zahtjeva za izmjenu specifikacije, kada nije riječ o manjoj izmjeni, (samo) gospodarski subjekti koji, u usporedbi s gospodarskim subjektima koji imaju registriranu oznaku zemljopisnog podrijetla, proizvode usporedive proizvode ili prehrambene proizvode legitiman interes u smislu članka 53. stavka 2. prvog podstavka u vezi s člankom 49. stavkom 3. prvim podstavkom i člankom 49. stavkom 4. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012?

3. U slučaju negativnog odgovora na drugo pitanje:

(a) Treba li u pogledu zahtjeva koji se odnose na legitimni interes u smislu članka 49. stavka 3. prvog podstavka i članka 49. stavka 4. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 1151/2012 razlikovati između, s jedne strane, postupka registracije u skladu s člancima 49. do 52. Uredbe 1151/2012 i, s druge strane, postupka izmjene specifikacije u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 1151/2012, i

(b) imaju li stoga u postupku zahtjeva za izmjenu specifikacije, kada nije riječ o manjoj izmjeni, legitiman interes u smislu članka 53. stavka 2. prvog podstavka u vezi s člankom 49. stavkom 3. prvim podstavkom i člankom 49. stavkom 4. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012 samo oni proizvođači koji se na zemljopisnom području bave proizvodnjom proizvoda koji su u skladu sa specifikacijom ili se namjeravaju konkretno baviti takvom proizvodnjom, tako da „proizvođači izvan tog područja” od samog početka nemaju mogućnost pozvati se na legitimni interes?

Navedene odredbe prava Unije

Propisi o zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla (ZOZP), trenutačno uređeni Uredbom (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode, navode se članci 5., 49. i 53.

Navedene nacionalne odredbe

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Zakon o zaštiti žigova i drugih znakova, u daljnjem tekstu: Zakon o žigovima), članci 130. do 133.

Kratki prikaz činjenica i postupka

- 1 Od 19. ožujka 1999. naziv „Spreewälder Gurken” upisan je kao zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla za neprerađeno i prerađeno povrće u Registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla koji održava Europska komisija.
- 2 U zahtjevu za registraciju među ostalim se navelo da prerađeni proizvod sadržava preko 70 % krastavaca koji potječu iz kontroliranog i integriranog uzgoja na gospodarskom području Spreewald, da se u njima kao sastojci, ovisno o željenom okusu, upotrebljavaju svježi luk, svježi kopar, začinsko bilje i hren te da posebnu važnost ima prerada u gospodarskom području Spreewald jer se ondje može zajamčiti primjena tradicionalnih metoda konzerviranja i prerade.
- 3 Podnositelj zahtjeva (i druga stranka u žalbenom postupku), koji kao članove okuplja sve proizvođače „Spreewälder Gurken g.g.A.”, nositelj je zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla. On je 18. veljače 2012. od Deutsches Patent- und Markenamt (Njemački ured za patente i žigove) zatražio izmjenu specifikacije. Izmjena se prije svega odnosi na odobrenje upotrebe drugih aditiva i konzervansa.
- 4 Zahtjev za izmjenu specifikacije proizvoda objavljen je u Markenblattu (Glasnik žigova) od 22. kolovoza 2014. Podneskom od 16. listopada 2014. žalitelj je podnio prigovor. Odlukom od 10. rujna 2015. Njemački ured za patente i žigove utvrdio je da je zahtjev za izmjenu u skladu s Uredbom (EU) br. 1151/2012. Bundespatentgericht (Savezni patentni sud, Njemačka) odbio je žalbu podnesenu u pogledu tog zahtjeva te je odobrio podnošenje žalbe Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka).
- 5 Bundespatentgericht (Savezni patentni sud) je žalbu smatrao nedopuštenom, s obzirom na to da žaliteljev legitimni interes nije bio narušen. U tom pogledu valja razlikovati između zahtjeva za registraciju i zahtjeva za izmjenu specifikacije. Kad je riječ o izmjeni specifikacije, legitiman interes nemaju proizvođači izvan predmetnog područja koji se ionako ne smiju koristiti zaštićenom oznakom. Obično trgovanje proizvodima koji nose zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla kao takvo se ne može smatrati osnovom za legitimni interes. Navodna devalvacija zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla ili nanošenje štete reputaciji i ugledu proizvoda odnosi se samo na proizvođače s boravištem u zemljopisnom području iz kojeg proizvod potječe. Osim toga, žalba je neosnovana i s obzirom na to da iz specifikacije koja je trenutačno na snazi ne proizlazi nikakva opća zabrana aditiva. Čak i ako zahtjev za izmjenu dovodi do „važnih promjena” u smislu članka 53. stavka 2. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1151/2012, te se promjene mogu u potpunosti objektivno opravdati.

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 U pogledu zatražene izmjene specifikacije primjenjuje se, od svojeg stupanja na snagu, Uredba (EU) br. 1151/2012 u vezi s nacionalnim provedbenim odredbama iz Zakona o žigovima.
- 7 U skladu s člankom 49. stavkom 3. prvim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012, kao dio razmatranja zahtjeva država članica pokreće nacionalni postupak prigovora, osiguravajući objavu zahtjeva za registraciju zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i određujući razuman rok u kojem svaka fizička ili pravna osoba koja ima legitimni interes i koja ima poslovni nastan ili boravište na njezinom državnom području može uložiti prigovor na zahtjev. U skladu s člankom 53. stavkom 2. prvim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012, postupci za obradu zahtjeva za izmjenu specifikacija koji uključuju izmjene koje nisu manje izmjene također podliježu postupku iz članka 49. Uredbe (EU) br. 1151/2012. Ako su predložene izmjene manje, provodi se pojednostavnjeni postupak u državi članici i na razini Unije, a postupak prigovora se ne provodi.
- 8 Što se tiče žalbenog postupka, treba pretpostaviti da je u pogledu zatražene izmjene specifikacije proizvoda riječ o izmjenama koje nisu manje. U skladu s relevantnim odredbama Zakona o žigovima u vezi s člankom 9. stavkom 2. prvom rečenicom Uredbe (EZ) br. 510/2006 koja je bila na snazi u trenutku podnošenja zahtjeva, Njemački ured za patente i žigove pokrenuo je postupak izmjene specifikacija, u pogledu kojih nije riječ o manjim izmjenama.
- 9 U skladu sa Zakonom o žigovima kojim se prenose relevantne odredbe prava Unije, protiv zahtjeva za registraciju zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla u roku od dva mjeseca od datuma njegove objave prigovor Njemačkom uredu za patente i žigove može podnijeti svaka osoba koja za to ima legitiman interes i koja ima poslovni nastan ili boravište na državnom području Savezne Republike Njemačke. To vrijedi i za zahtjeve za izmjenu specifikacije, u pogledu kojih nije riječ o manjim izmjenama. Ako Njemački ured za patente i žigove u svojoj odluci utvrdi da zahtjev za izmjenu specifikacije odgovara zahtjevima Uredbe (EU) br. 1151/2012 i propisima donesenima radi njezine provedbe, pravo žalbe protiv te odluke imaju one osobe koje su pravodobno podnijele prigovor protiv zahtjeva ili one osobe čiji se legitimni interes narušava odlukom kojom se zahtjev odobrava na temelju izmijenjenih podataka. Te su pretpostavke ispunjene. Žalitelj je pravodobno podnio prigovor.
- 10 Međutim, Bundespatentgericht (Savezni patentni sud) je pravilno pretpostavio da žalitelj osim toga mora dokazati da njegov legitimni interes narušava odluka Ureda za patente kojom se odobrava zahtjev za izmjenu specifikacije. To proizlazi iz članka 49. stavka 4. drugog postavka Uredbe (EU) br. 1151/2012.
- 11 Odgovor na pitanje na koje trebaju odgovoriti nacionalna tijela, o tome što se podrazumijeva pod „legitimnim interesom” kojim se omogućava sudsko

preispitivanje, ne proizlazi jasno iz zahtjeva prava Unije i treba ga pojasniti Sud Europske unije.

- 12 Iz sudske prakse Suda Europske unije i zajedničkih ustavnih tradicija te iz članka 6. i članka 13. EKLJP-a proizlazi da sudsko preispitivanje u načelu treba biti moguće (vidjeti presude Suda od 3. prosinca 1992., *Oleificio Borelli/Komisija*, C-97/91, EU:C:1992:491, t. 14. i od 6. prosinca 2001., *Carl Kühne i dr.*, C-269/99, EU:C:2001:659, t. 57., rješenje od 30. siječnja 2002., *La Conqueste/Komisija*, C-151/01 P, EU:C:2002:62, t. 46. i presudu od 2. srpnja 2009., *Bavaria i Bavaria Italia*, C-343/07, EU:C:2009:415, t. 57.). Stoga je mogućnost sudskog preispitivanja u načelu potrebna i u pogledu akta kao što je zahtjev za izmjenu specifikacije, koji predstavlja nužan korak u donošenju mjere Unije. Nacionalni sudovi koji odlučuju o zakonitosti zahtjeva za registraciju zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla ili, kao u predmetnom slučaju, zahtjeva o izmjeni specifikacije, pri tom odlučivanju moraju primjenjivati iste kriterije ispitivanja poput onih koji se primjenjuju u pogledu drugih konačnih odluka koje donosi predmetno nacionalno tijelo i kojima se mogu povrijediti prava koja treće osobe imaju na temelju prava Unije. Odgovarajuću tužbu posljedično treba smatrati dopuštenom, čak i kada se nacionalnim postupovnim pravilima to ne predviđa u takvom slučaju (vidjeti presude *Oleificio Borelli/Komisija*, t. 13. i *Carl Kühne i dr.*, t. 58. te rješenje *La Conqueste/Komisija*, t. 47.).
- 13 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz toga ne proizlazi da se u okviru članka 49. stavka 4. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 1151/2012 treba omogućiti *actio popularis*. Međutim, u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1151/2012, svaki gospodarski subjekt koji stavlja na tržište proizvod proizveden u skladu s odgovarajućom specifikacijom, može koristiti zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla. Stoga se postavlja pitanje može li u postupku zahtjeva za izmjenu specifikacije, kada nije riječ o manjoj izmjeni, svaki aktualni ili potencijalni gospodarski utjecaj na privatnu ili pravnu osobu koji ne prelazi okvire vjerojatnog biti dovoljan da bi se obrazložio legitimni interes u smislu članka 49. stavka 3. prvog podstavka i članka 49. stavka 4. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 1151/2012 (prvo prethodno pitanje).
- 14 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, protiv tako širokog tumačenja legitimnog interesa govori činjenica da se tako u konačnici gubi smisao zahtjeva u pogledu „legitimnog” interesa jer bi to nedovoljno ograničavalo pravo na podnošenje prigovora i žalbe.
- 15 Ograničenje prava na podnošenje prigovora i žalbe koje se određuje člankom 49. stavkom 3. prvim podstavkom i člankom 49. stavkom 4. drugim podstavkom Uredbe (EU) br. 1151/2012 na način da se zahtijeva postojanje legitimnog interesa, može se uzeti u obzir na temelju činjenice da takav legitimni interes imaju (samo) gospodarski subjekti koji, u usporedbi s gospodarskim subjektima koji imaju registriranu oznaku zemljopisnog podrijetla, proizvode usporedive proizvode ili prehrambene proizvode (drugo prethodno pitanje). Kako bi se definirala ta skupina gospodarskih subjekata koji imaju legitiman interes, može se

posegnuti za konkretnim odnosom tržišnog natjecanja koji je relevantan u okviru zakona o poštenoj trgovačkoj praksi. U skladu s time treba uzeti u obzir pitanje je li u pogledu, s jedne strane, osoba koje podnose prigovore i, s druge strane, proizvođača s određenog zemljopisnog područja, riječ o sudionicima u tržišnom natjecanju koji unutar istog kruga krajnjih potrošača pokušavaju staviti na tržište sličnu robu ili usluge i stoga konkurentno ponašanje jednog od njih utječe na drugoga, odnosno može ga sprečavati ili ometati u prodaji.

- 16 U prilog takvom tumačenju govori zaštita poštenog tržišnog natjecanja. Točno je da je cilj Uredbe (EU) br. 1151/2012, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 1. točkom (a), osigurati pošteno tržišno natjecanje za poljoprivrednike i proizvođače poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji imaju karakteristike i svojstva dodane vrijednosti. Međutim, ta (opravdana) potpora određenoj skupini poljoprivrednika i proizvođača ne smije dovesti do neopravdane konkurentske prednosti u odnosu na poljoprivrednike i proizvođače koji nisu dio te skupine. Radi zaštite poštenog tržišnog natjecanja ti sudionici moraju imati mogućnost pokretanja postupka pred nadležnim tijelom ili sudskog postupka, ako postoji opasnost da proizvodi koji smiju nositi zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla više ne ispunjavaju ono što obećavaju potrošačima, u skladu sa specifikacijom proizvoda.
- 17 Žalitelj je naposljetku uvjerljivo naveo da bi izmjena specifikacije proizvoda koju je zatražio podnositelj zahtjeva dovela do toga da se proizvodi koji nose zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla „Spreewälder Gurken”, suprotno aspektu zaštite na temelju povezanosti sa zemljopisnim područjem opisanom u specifikaciji proizvoda, više ne bi pripremali u skladu s „tradicionalnim metodama konzerviranja i prerade” i to bi za njih imalo gospodarske posljedice. Ako je taj prigovor utemeljen, premda to u okviru dopuštenosti žalbe nije relevantno, to bi donijelo konkurentsku prednost proizvođačima s boravištem u zemljopisnom području iz kojeg proizvod potječe. Takva konkurentska prednost bila bi neopravdana, za razliku od konkurentske prednosti koja im se dodjeljuje Uredbom br. 1151/2012 i koja se temelji na posebnosti proizvoda. Takva izmjena specifikacije omogućila bi proizvođačima iz predmetnog zemljopisnog područja da za svoje krastavce upotrebljavaju promidžbenu oznaku „Spreewälder Gurken” i da pritom upućuju na tradicionalne metode konzerviranja i prerade koje taj naziv podrazumijeva, iako metode kojima se koriste (više) nisu tradicionalne metode.
- 18 Okolnost da zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla zaštitu pruža samo određenim nositeljima legitimnog interesa, ne znači da osobe koje nemaju legitimne interese tu zaštitu ne mogu dovesti u pitanje. Stoga, na isti način, tužbu za proglašenje opoziva žiga može podnijeti bilo koja osoba i u tom se pogledu ne zahtijeva čak ni postojanje legitimnog interesa. Osim toga, zemljopisni naziv ne samo da daje prava, nego i obvezuje proizvođače da poštuju zahtjeve iz specifikacije. Ta obveza usto pridonosi i poštenom tržišnom natjecanju i treba postojati mogućnost da se njezino ispunjenje zahtijeva i od sudionika koji ne proizvode na tom zemljopisnom području.

- 19 Naposljetku, valja razlikovati između, s jedne strane, zahtjeva u pogledu legitimnog interesa u postupku registracije i, s druge strane, takvih zahtjeva u okviru izmjene specifikacije te u okviru zahtjeva za izmjenu valja priznati legitimni interes samo onim proizvođačima koji se na zemljopisnom području bave proizvodnjom proizvoda koji su u skladu sa specifikacijom ili se namjeravaju konkretno baviti takvom proizvodnjom (treće prethodno pitanje).
- 20 Bundespatentgericht (Savezni patentni sud) smatrao je da postoji takva razlika između postupka registracije i postupka izmjene te je pretpostavio da u postupku registracije, s obzirom na njegove dalekosežne učinke, legitimni interes treba široko tumačiti. Suprotno tomu, u slučaju izmjene specifikacije proizvođači izvan predmetnog područja od samog početka nemaju legitimni interes jer su isključeni iz mogućnosti uporabe zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla.
- 21 Vjerojatno se već to razlikovanje protivi jasnom tekstu Uredbe. Kad je riječ o postupku izmjene specifikacije koji uključuje izmjene koje nisu manje izmjene, u članku 53. stavku 2. prvom podstavku Uredbe (EU) br. 1151/2012 upućuje se na odredbe o postupku registracije u skladu s člancima 49. do 52. Uredbe (EU) br. 1151/2012 a da se pritom pojam „legitimni interes” ne definira drukčije u pogledu postupka izmjene. Osim toga, takvo bi razlikovanje podrazumijevalo (zlouporabnu) mogućnost da se oznaka zemljopisnog podrijetla najprije registrira s pomoću komplicirane ili stroge specifikacije proizvoda, kako bi se postupkom izmjene potonju specifikaciju kasnije „ublažilo”, i u okviru koje proizvođači izvan predmetnog područja više ne bi imali mogućnost podnošenja prigovora. To je također argument protiv toga da se pojam „legitimni interes” različito tumači u postupku izmjene i u postupku registracije, iako se takav zahtjev u postupcima pred nacionalnim patentnim uredom i Komisijom podvrgava dvama službenim ispitivanjima.
- 22 Također nije jasno zašto bi kad je riječ o zahtjevima za izmjenu samo lokalni proizvođači trebali imati legitiman interes i stoga mogućnost prigovora i žalbe. Konkretno, u tom pogledu nije uvjerljiva usporedba s žigovnim pravom, na koje se podnositelj zahtjeva poziva. Zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla doista su obuhvaćene zaštitom na temelju zakonodavstva o označavanju (vidjeti presude Suda od 10. studenoga 1992., *Exportur*, C-3/91, EU:C:1992:420, t. 37. i sljedeća, od 20. svibnja 2003., *Ravil*, C-469/00, EU:C:2003:295, t. 49., od 20. svibnja 2003., *Consorzio del Prosciutto di Parma i Salumificio S. Rita*, C-108/01, EU:C:2003:296, t. 64.). Međutim, za razliku od žigovnih prava, u pogledu kojih stjecatelji licencije ili preprodavači općenito nemaju utjecaj na kvalitetu proizvoda koji se prodaju pod određenim žigom, zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla temelji se na povezanosti proizvoda sa zemljopisnim područjem (vidjeti članak 5. stavak 2. Uredbe [EU] br. 1151/2012), koja se odražava u specifikaciji proizvoda i koja se tom specifikacijom utvrđuje. Bitne značajke proizvoda koji nosi zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla utvrđuju se u specifikaciji proizvoda. Registracijom zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla stoga se ne dodjeljuju samo prava, nego i obveza poštovanja određenih zahtjeva, osobito onih utvrđenih u specifikaciji proizvoda. Gospodarski subjekti čiji proizvodi nastaju na

zemljopisnom području i za koje se upotrebljava zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla, te u skladu s kojom se proizvod oglašava, moraju poštovati zahtjeve specifikacije proizvoda (u tom pogledu također vidjeti uvodnu izjavu 47. Uredbe [EU] br. 1151/2012). Međutim, u tom slučaju i „proizvođači izvan predmetnog područja” moraju imati mogućnost poduzeti korake protiv izmjene specifikacije proizvoda u pogledu koje postoji opasnost da se kvaliteta ili ugled proizvoda, suprotno članku 5. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1151/2012, više ne pripisuju njegovom zemljopisnom podrijetlu.

RADNI DOKUMENT